

פרשת במדבר סיני התשפ"ה

ari.kahn@biu.ac.il

הרב ארי דוד קאהן

1. במדבר פרק א (פרשת במדבר)

(א) ויזכר ה' אל-משה במדבר סיני באהל מועד באחד לחדש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים לאמר: (ב) שאו את-ראש כל-עדת בני-ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמות כל-זכר לגלגלתם: (ג) מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְלַמַּעֲלָה כָּל-יֵצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל תִּפְקְדוּ אֹתָם לְצַבְאָתָם אֹתָהּ וְאֶהְרֹן: (ד) וְאַתֶּם יְהִי אִישׁ אִישׁ לַמִּטָּה אִישׁ רֹאשׁ לְבֵית-אֲבֹתָיו הוּא: (ה) וְאַלֶּה שְׁמוֹת הָאָנָשִׁים אֲשֶׁר יַעֲמְדוּ אִתְּכֶם לְרֹאשׁוֹן אֱלִיצֹר בֶּן-שְׂדִיאוֹר: (ו) לְשֹׁמְרוֹן שְׁלֵמִיאל בֶּן-צֹרִישְׁדִי: (ז) לַיהוֹדָה נַחֲשֹׁן בֶּן-עֲמִינָדָב: (ח) לְיִשָּׁשְׁכָר נַתָּנָאל בֶּן-צֹפִיעַר: (ט) לְזָבוּלֹן אֱלִיָּאב בֶּן-חֶלֶץ: (י) לְבִנְיָמִן יוֹסֵף לֹאפֶרָזִים אֱלִישַׁמֶּע בֶּן-עֲמִיחֹד לַמְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן-פְּדָהצֹר: (יא) לְבִנְיָמִן אֲבִיזֶן בֶּן-גְּדֵעֲנִי: (יב) לְדָן אֲחִיעֶזֶר בֶּן-עֲמִישַׁדִי: (יג) לְאֶשֶׁר פַּגְעִיאל בֶּן-עֶכְרֹן: (יד) לְגָד אֱלִיסָפָה בֶּן-דֵּעֻיאל: (טו) לְנִפְתָּלִי אֲחִירַע בֶּן-עֵינָן: (טז) אֶלֶה קְרוֹאֵי הָעֵדָה וְשִׂמְיָאֵי מִשּׁוֹת אֲבוֹתָם רֹאשֵׁי אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל הֵם: (יז) וַיִּקַּח מֹשֶׁה וְאֶהְרֹן אֶת הָאָנָשִׁים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר נִקְבְּוּ בְשֵׁמֹת: (יח) וְאֵת כָּל-הָעֵדָה הִקְהִילוּ בְּאֹהֶל לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי וַיִּתְּנֵלְדוּ עַל-מִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפָּר שְׁמוֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְלַמַּעֲלָה כָּל יֵצֵא צָבָא: (יט) כָּאֲשֶׁר צֻוְּהָ ה' אֶת-מֹשֶׁה וַיִּפְקְדֵם בְּמִדְבָּר סִינִי: (כ) וַיְהִי בְּבִנְיָאוֹבָל בֶּכֶר יִשְׂרָאֵל תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפָּר שְׁמוֹת לְגִלְגָּלָתָם כָּל-זָכָר מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְלַמַּעֲלָה כָּל יֵצֵא צָבָא: (כא) וְהַלְוִיִּם לַמִּטָּה אֲבֹתָם לֹא תִפְקְדוּ בְּתוֹכָם: (כב) וַיִּדְבֹּר ה' אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: (כג) אַךְ אֶת-מֹשֶׁה לֹא תִפְקֹד וְאֶת-רָאשֵׁי לֹא תִשָּׂא בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (כד) וְאֹתָהּ תִּפְקֹד אֶת-הַלְוִיִּם עַל-מִשְׁכַּן הָעֵדֻת וְעַל כָּל-כְּלִי וְעַל כָּל-אֲשֶׁר-לוֹ הִמָּה יִשָּׂאוּ אֶת-הַמִּשְׁכָּן וְאֶת-כָּל-כְּלָיו וְהֵם יִשְׁרְתֻהוּ וְסָבִיב לַמִּשְׁכָּן יִחָנוּ: (כה) וּבִנְסֹעַ הַמִּשְׁכָּן יוֹרִידוּ אֹתוֹ הַלְוִיִּם וּבַחֲנֹת הַמִּשְׁכָּן יִקְיִמוּ אֹתוֹ הַלְוִיִּם וְהַזָּר הַקָּרֵב יִימָת: (כו) וְחָנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ עַל-מִחְנֵהוּ וְאִישׁ עַל-דִּגְלוֹ לְצַבְאָתָם: (כז) וְהַלְוִיִּם יִחָנוּ סָבִיב לַמִּשְׁכָּן הָעֵדֻת וְלֹא-יִהְיֶה קֶצֶף עַל-עֵדֻת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְשִׁמְרוּ הַלְוִיִּם אֶת-מִשְׁמַרְתּוֹ מִשְׁכַּן הָעֵדֻת: (כח) וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צֻוְּהָ ה' אֶת-מֹשֶׁה בְּן עֶשְׂרִים: (כט) וַיִּשְׁבּוּ בְּמִדְבָּר פָּרָק א פָּסוּק ב (פרשת במדבר)

2. רש"י במדבר פרק א פסוק ב (פרשת במדבר)
שאו את ראש כל עדת - לפי שמענתה צריכים ללכת לארץ ישראל ובני עשרים וארבעה ראויים לצאת בצבא המלחמה שהרי בעשרים בחדש השני הזה נעלה הענן כדכת' בפרשת בהעלותך וכת' שם נוסעים אנחנו אל המקום וגו'. ולכך צוה הק' בתחילת חדש זה למנותן:

3. חזקוני במדבר פרק א פסוק ב (פרשת במדבר)

(ב) שאו את ראש לפי שבתוך עשרים יום יסעו ללכת לארץ ישראל כדאיתא בפרשת בהעלותך ויהי בשנה השנית בחדש השני בעשרים לחדש וגו' ושם כתיב נוסעים אנחנו אל המקום וגו'.

4. ספורנו במדבר פרק א פסוק ב (פרשת במדבר)

(ב) שאו את ראש. לסדרם שיכנסו לארץ מיד איש על דגלו בלתי מלחמה אלא שיפנו האומות מפניה כמו שעשו קצתם כמו שהעיד באמרו כעזובת החורש והאמיר אשר עזבו מפני בני ישראל (ישעיהו יז, ט) אולי היו משפחות מהגרגשי שעליו אמרו ז"ל שעמד ופנה מאליו (ע"פ ויק"ר יז, ו) ובקלקול המרגלים הוסיפו השבע אומות להרע ארבעים שנה והוצרך להחרימם:

במספר שמות. כי היה אז כל אחד מאותו הדור נחשב בשמו המורה על צורתו האשית למעלתם על דרך ואדעך בשם (שמות לג, יז) ולא כן קרה לדור באי הארץ ובכן לא נמנו במספר שמות ולא נזכרו זולתי ראשי המשפחות ומספר האישים. ועם זה הודיע שהיתה הכונה שאותם האישים בעצמם יחיו ויירשו הארץ ולא יפקד מהם איש:

5. מדרש אגדה (בובר) במדבר פרק א (פרשת במדבר)

[ה] לראובן אליצור בן שדיאור. אעפ"י שעשה יעקב ליוסף בכור, אין בכור אלא ראובן, שנאמר ויהי ראובן בכור ישראל (במדבר כו ה), וכן הוא אמר (ואת הבכורה ליוסף ולו להתחייס לבכורה) [נתנה בכורתו לבני יוסף ולא להתיחסן לבכורה וגו' והבכורה ליוסף] (דה"א ה א ב), ולפי שהיה ראובן בכור, לכך הכתוב מנאו תחלה, ותחלה מנה בני האהמהות כתולדותם, ובני השפחות כתולדותם, ובהרבה מקומות נכתבים שמות השבטים בתורה, וכמו שמנה במקום אחד, לא מנאם כך במקום אחר, ... [י] לבני יוסף לאפרים. הקדים אפרים למנשה. [אבל בחלוקת הארץ הקדים מנשה לאפרים, שנא' בני יוסף למשפחותם מנשה ואפרים (במדבר כו כח), ולמה עשה כן, לפי שחצי שבט מנשה קבלו חלקם תחלה בטרם שנכנסו לארץ, לכך הקדים מנשה לאפרים: אלישמע בן עמיהוד. נקרא שמו על

שם מעשה יוסף הצדיק, אמר הקדוש ברוך הוא אלי שמע יוסף שצויתיו על הזנות, ולא שמע אל אדונתו, שהיתה מפתה אותו, כמה דהוא אמר ולא שמע אליה (בראשית לט י), אמר הקדוש ברוך הוא עמי היה שכבש את יצרו לעשות רצוני:

6. רמב"ן במדבר פרק א (פרשת במדבר)

(יח) ויתילדו על משפחתם לבית אבתם - הביאו ספרי יחוסיהם ועדי חזקת לידת כל אחד ואחד להתיחס על השבט, לשון רש"י. ואיננו נראה שיהיו צריכין להביא שטר ועדים על יחוסיהם לשבטיהם, אבל "ויתילדו" שנמנו תולדותם למשפחותם לבית אבותם. הטעם, לומר כי כאשר צוה אותם משה כן מפי הקדוש ברוך הוא נקהלו כל העדה כלם אל פתח אהל מועד, חוץ מערב רב אשר לא מבני ישראל המה כי ניכרים היו בהם מיום שיצאו ממצרים. והנה הביאו כל העדה איש שקלו, ואמרו לפני משה והנשיאים, אני פלוני נולדתי לפלוני ממשפחת פלוני שהוא לשבט ראובן וזולתו, ומשה נותן שקלי כל שבט ושבט במקום מיוחד, וידע מספר הפרט והכלל. והראה בזה, כי במנין השני שהזכיר המשפחות לא אמר שם "ויתילדו" ולא הזכיר "במספר שמות לגלגלותם", כי מעת שחנו לדגליהם נבדלו השבטים זה מזה ונודעו המשפחות לאיזה שבט המה, ולא הוצרכו שם רק לדעת כמה משפחות בשבט, והמשפחה תמנה אנשיה לגלגלותם לא במספר שמותם, ולכן לא הוצרך להיות נשיאים במנין ההוא. ורבי אברהם אמר "ויתילדו" בקשו מתי נולדו, בעבור חשבון עשרים שנה:

(מה) ויהיו כל פקודי בני ישראל לבית אבתם וגו' כל יצא צבא בישראל - הוצרך הכתוב להגיד מספר הכלל לאחר שהגיד הפרטים, כי נצטוו משה ואהרן שידעו מספר מפקד העם, וידעו מספר כל שבט, כי כן דרך המלכים במנותם את העם. ולא הבינותי טעם המצוה הזאת למה צוה בה הקדוש ברוך הוא, כי היה צורך שיתיחסו לשבטיהם בעבור הדגלים, אבל ידיעת המספר לא ידעתי למה צוה שידעו אותו. אולי להודיעם חסדו עליהם כי בשבעים נפש ירדו אבותיהם מצרימה ועתה הם כחול הים, כך וכך בני עשרים. ואחרי כל דבר ומגפה ימנם, להודיע כי הוא משגיא לגוים ימחץ וידיו תרפינה. וזהו שאמרו רבותינו מרוב חבתם מונה אותם כל שעה. ועוד כי הבא לפני אב הנביאים ואחיו קדוש ה' והוא נודע אליהם בשמו יהיה לו בדבר הזה זכות וחיים, כי בא בסוד העם ובכתב בני ישראל וזכות הרבים במספרם, וכן לכולם זכות במספר שימנו לפני משה ואהרן כי ישימו עליהם עינם לטובה, יבקשו עליהם רחמים, ה' אלהי אבותיהם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ולא ימעט מספרכם, והשקלים כופר על נפשותיכם:

ובמדבר סיני רבה ראיתי כך, במספר שמות לגולגלותם, אמר לו הקדוש ברוך הוא למנותם בכבוד ובגדולה, לכל אחד ואחד, לא תהיה אומר לראש המשפחה "כמה במשפחתך" "כמה בנים יש לך", אלא כולהו יהו עוברים לפניך באימה ובכבוד ואתה מונה אותם, הדא הוא דכתיב (פסוק יח) במספר שמות מבין עשרים שנה ומעלה לגולגלותם. ויתכן שנאמר עוד, כי היה זה כדרך שהמלכות עושה בבואם למלחמה. כי עתה היו מזומנים ליכנס לארץ ולבא במלחמה עם מלכי האמורי אשר בעבר הירדן ועם השאר כולם, כמו שאמר (להלן י כט) נוסעים אנחנו אל המקום אשר אמר ה', והיו משה והנשיאים צריכין לדעת מספר חלוצי צבא המלחמה וכן מספר כל שבט ושבט ומה יפקוד עליו בערבות מואב במערכות המלחמה, כי התורה לא תסמוך על הנס שירדוף אחד אלף. וזה טעם "כל יוצא צבא בישראל", כי המנין מפני צבא המלחמה. ועוד שיחלק להם הארץ למספרם, וידע כמה חבלים יפלו להם מן הארץ הנכבשת להם. כי לולי דבר המרגלים היו נכנסים שם מיד:

7. במדבר פרק ב (פרשת במדבר)

(א) וידבר ה' אל־מֹשֶׁה וְאַל־אַהֲרֹן לֵאמֹר: (ב) אִישׁ עַל־דִּגְלוֹ בְּאֶתֶר לְבֵית אֲבֹתָם יִחְנֹו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנֶּגֶד סָבִיב לְאַהֲל־מוֹעֵד יִחְנֹו: (ג) וְהַחֲנִיִּם קִדְּמָה מִזִּרְחָה דָּגֹל מִחֲנֵה יְהוּדָה לְצַבָּאתָם וְנָשִׂיא לְבְנֵי יְהוּדָה נִחְשׁוֹן בֶּן־עֲמִינָדָב: ... (ה) וְהַחֲנִיִּם עָלָיו מִטָּה יִשְׁכֹּר ... (ז) מִטָּה זְבוּלָן ... (י) דָּגֹל מִחֲנֵה רְאוּבֵן תִּמְנָה לְצַבָּאתָם ... (יב) וְהַחֲנִיִּם עָלָיו מִטָּה שִׁמְעוֹן ... (יד) וּמִטָּה גָד ... (יז) וְנִסְעֵה אֶהֱל־מוֹעֵד מִחֲנֵה הַלּוּיִם בְּתוֹךְ הַמִּחָנֶּה פֶּאֶרֶשׁ יִחְנֶה בֶּן יִסְעֹו אִישׁ עַל־יָדוֹ לְדַגְלֵיהֶם: ס (יח) דָּגֹל מִחֲנֵה אֶפְרַיִם לְצַבָּאתָם יִמָּה ... (כ) וְעָלָיו מִטָּה מְנַשֶּׁה ... (כב) וּמִטָּה בִּנְיָמִן ... (כג) דָּגֹל מִחֲנֵה דָן צִפְנָה לְצַבָּאתָם ... (כז) וְהַחֲנִיִּם עָלָיו מִטָּה אֲשֶׁר ... (כט) וּמִטָּה נַפְתָּלִי ... (לב) אֵלֶּה פְּקוּדֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְבֵית אֲבֹתָם פְּלִי־פְקוּדֵי הַמִּחָנֶּה לְצַבָּאתָם שִׁש־מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשָׁת אֶלְפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים: (לג) וְהַלּוּיִם לֹא יִתְּפְקְדוּ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל פֶּאֶרֶשׁ צִנֹּה ה' אֶת־מֹשֶׁה: (לד) וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה ה' אֶת־מֹשֶׁה בֶּן־חֲנֹו לְדַגְלֵיהֶם וְכֵן נָסְעוּ אִישׁ לְמִשְׁפַּחְתּוֹ עַל־בֵּית אֲבֹתָיו: פ

8. בראשית פרק מט פסוק ח - י (פרשת ויחי)

(ח) יהודה אמה יודוה אחיה ידוה בערף איביו: ישמחנו לו בגי אביו: (ט) גור ארנה יהודה מטרף בגי עלית פלע רבץ פארנה וכלביא מי יקמנו: (י) לא יסור שלבט מיהודה ומחלק מבין רגליו עד כי יבא שילו ולו יקנת עמים:

9. בראשית פרק נ פסוק יג (פרשת ויחי)

(יג) וישאו אתו בניו ארצה פנעו ויקברו אתו במערת שדה המכפלה אשר קנה אברהם את השדה לאחזת קבר מאת עפרן החתי על פני מקרא:

10. רש"י בראשית פרק נ פסוק יג (פרשת ויחי)

(יג) וישאו אתו בניו - ולא בני בניו, שכך צום אל ישאו מטתי, לא איש מצרי, ולא אחד מבניכם שהם מבנות כנען, אלא אתם, וקבע להם מקום, שלשה למזרח וכן לארבע רוחות, וכסדרן למסע מחנה של דגלים נקבעו כאן. לוי לא ישא שהוא עתיד לשאת את הארון, ויוסף לא ישא שהוא מלך, מנשה ואפרים יהיו תחתיהם, וזהו (במדבר ב ב) איש על דגלו באותות, באות שמסר להם אביהם לישא מטתו:

11. מכילתא דרבי ישמעאל בשלח - מסכתא דויהי פתיחתא

רבי נתן אומר: בקפיטולין שלמפריה היה קבור יוסף. ללמדך שבמדה שהאדם מודד, בה מודדים לו. מרים המתינה למשה שעה אחת, שנאמר: "ותמצב אחתו מרחק לדעה" (שמות ב:ד'), והמקום עכב לה במדבר הארון והשכינה וההנהגים והלויים וכל ישראל שבעת ימים עם ענני כבוד, שנאמר: "והעם לא נסע עד האסף מרים" (במדבר י"ב:ט"ו). יוסף זכה לקבר את אביו, שאין באחיו גדול ממנו, שנאמר: "ויעל יוסף לקבר את אביו, ויניעו אתו את כל עבדי פרעה זקני ביתו, וכל זקני ארץ מצרים. וכל בית יוסף ואחיו ובית אביו, רק טפם וצאנם ובקרים עזבו בארץ גשן. ויעל עמו גם רכב גם פרשים, ויהי המחנה כבוד מאד" (בראשית נ:ז-ט). מי לנו גדול כיוסף, שלא נתעסק בו אלא משה. משה נתעסק בעצמות יוסף, שאין בישראל גדול ממנו, שנאמר: "ויקח משה את עצמות יוסף עמו" (שמות י"ג:י"ט). מי לנו גדול כמשה, שלא נתעסק בו אלא שכינה, שנאמר: "ויקבר אתו בגי" (דברים ל"ד:ו'). ולא עוד, אלא שעם יעקב עלו עבדי פרעה וזקני ביתו, שנאמר: "ויעלו אתו כל עבדי פרעה זקני ביתו" (בראשית נ:ז). ועם יוסף עלו הארון והשכינה וההנהגים והלויים, וכל ישראל ושבעה ענני כבוד. ולא עוד אלא שהיה מהלך ארונו שליוסף עם ארון חי העוֹלָמִים, והיו עוֹבְרִים וְשׁוֹבִים אומרים: "מה טיבן שלשני ארונות הללו?" והם אומרים להם: "זה ארונו שלמח, וזה ארונו שלחי העוֹלָמִים." ואומרים להם: "מה טיבו שלמח להלך עם ארון חי העוֹלָמִים?" ואומרים להם: "המנח בארון זה קים מה שכתוב במנח בארון זה. במנח בארון זה כתיב: "אנכי י"י אלהיך" (שמות כ"ב:ב'), וביוסף כתיב: "התחת אלהים אני?" (בראשית נ"י:ט) במנח בארון זה כתיב: "לא יהיה לך אלהים אחרים" (שמות כ"ב:ב'), וביוסף כתיב: "את האלהים אני ירא" (בראשית מ"ב:י"ח). כתיב: "לא תשא" (שמות כ"ו:ו'), וביוסף כתיב: "חי פרעה!" (בראשית מ"ב:ט"ז) כתיב: "זכור את יום השבת" (שמות כ"ז:ז'), וביוסף כתיב: "וטבט טבח וזבח" (בראשית מ"ג:ט"ז). ואין 'הכן' אלא שבת, שנאמר: "והיה ביום הששי והקיננו" (שמות ט"ז:ה'). כתיב: "כבוד את אביו" (שמות כ"י:א'), וביוסף כתיב: "ויאמר ישראל אל יוסף: הלא אחיך רעים בשכם, לכה ואשלחך אליהם, ויאמר לו הנני" (בראשית ל"ז:י"ג). כתיב: "לא תרצח" (שמות כ"י:ב'), לא רצח לפוטיפר. כתיב: "לא תנאף" (שמות כ"י:ב'), לא נאף לאשת פוטיפר. כתיב: "לא תגנב" (שמות כ"י:ב'), לא גנב, שנאמר: "וילקט יוסף את כל הפסח הנמצא בארץ מצרים ובארץ פנעו, בשבך אשר הם שוברים, ויבא יוסף את הפסח ביתה פרעה" (בראשית מ"ז:י"ד). כתיב: "לא תענה ברעף" (שמות כ"י:ב'), והרי דברים קל וחמר: ומה, דבר שלאמת, לא ענה, שלשקר, על אחת כמה וכמה! כתיב: "לא תחמד" (שמות כ"י:ג'), שלא חמד אשת פוטיפר. כתיב: "לא תשנא" (ויקרא י"ט:י"ז) וביוסף אומר: "וינחם אותם ויזדבר על לבם" (בראשית נ"כ:א'). כתיב: "לא תקם ולא תטור" (ויקרא י"ט:י"ח), וכתיב: "ואתם השבתם עלי רעה, אלהים השבה לטבה" (בראשית נ"כ:כ'). כתוב: "וחי אחיך עמך" (ויקרא כ"ה:ל"ה) ויכלכל יוסף את אביו" (בראשית מ"ז:י"ב). "כי השבע השביע" השביעם שישביעו לבניהם. רבי נתן אומר: מפני מה השביע את אחיו, ולא השביע את בניו? אמר, אם אני משביע את בני, אין המצרים מניחים אותם, ואם אומרים: אבינו העלה את אביו, מיד הם אומרים להם: "אביכם, מלך היה!" לפיכך השביע את אחיו, ולא השביע את בניו. אמר להם יוסף: אבי ירד פאן לרצונו, ואני העלתי. אני ירדתי על פרחי, משביע אני עליכם: ממקום שגנבתוני, לשם תחזירוני!" וכן עשו לו, שנאמר: "ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים, קברו בשכם, בחלקת השדה אשר קנה יעקב מאת בני חמור אבי שכם במאה קשיטה, ויהיו לבני יוסף לנחלה" (יהושע כ"ד:ל"ב).

12. תוספתא מסכת סוטה (ליברמן) פרק ד הלכה ז

ויש או' בקברות מלכים יוסף היה קבור והלך משה ועמד על קברות המלכים ואמ' יוסף יוסף הגיע שעה שהקב"ה גואל את ישראל הרי שכניה מעוכבת לך וישראל מעוכבין לך וענני כבוד מעכבין לך אם אתה מגלה את עצמך מוטב ואם לאו נקיים אנחנו משבועה שהשבעת את אבותינו מיד הקיץ ארונו של יוסף ובא משה ונטלו והיו שני ארונות מהלכין אחד ארון קדש ואחד ארון של מת והיו כל עוברין ושבין ואמ' מה טיבן של שני ארונות הללו אמרו להם אחד ארון קדש ואחד ארון של מת אמרו להם וכי איפשר לארון קדש להלך עם ארונו של מת אמרו להם מת מוטל בארון זה קיים מה שכת' ומונח בארון זה.

13. בראשית פרק לז פסוק כג - כד (פרשת וישב)

(כג) וַיְהִי בְּאֶשְׁרֵי-בָא יוֹסֵף אֶל-אֶחָיו וַיִּפְשְׁטוּ אֶת-יֹסֵף אֶת-כְּתָנָתוֹ אֶת-כְּתָנֶת הַפָּסִים אֲשֶׁר עָלָיו: (כד) וַיִּקְחֵהוּ וַיִּשְׁלְכוּ אֹתוֹ הַבְּרָה וְהַבּוֹר רֶק אֵין בּוֹ מַיִם:

14. רש"י בראשית פרק לז פסוק כד (פרשת וישב)

והבור רק אין בו מים - ממשמע שנאמר והבור רק, איני יודע שאין בו מים, מה תלמוד לומר אין בו מים, מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו:

15. דברים פרק ח פסוק יא - יח (פרשת עקב)

(יא) הַשֹּׁמֵר לָךְ פֶּן-תִּשְׁכַּח אֶת-ה' אֱלֹהֶיךָ לְבַלְתִּי שְׁמֹר מִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְחֻקֹּתָיו אֲשֶׁר אֶנְכִּי מֵצוֹן הָיוּ: (יב) פֶּן-תֹּאכַל וּשְׂבַעְתָּ וּבָתִּים טֹבִים תִּבְנֶה וַיִּשְׁבַּחַתָּ: (יג) וּבִקְרָה וַצֹּאנֶךָ יִרְבּוּ וַכֶּסֶף וְזָהָב יִרְבּוּ וְכָל אֲשֶׁר-לָךְ יִרְבֶּה: (יד) וְרָם לְבָבְךָ וְשִׁכַּחְתָּ אֶת-ה' אֱלֹהֶיךָ הַמוֹצִיאֶךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים: (טו) הַמּוֹלִיכְךָ בַּמִּדְבָּר הַגָּדֹל וְהַנּוֹרָא נַחֲשׁוּ שָׂרָה וְעַקְרָב וְצִמְאון אֲשֶׁר אֵין-מַיִם הַמוֹצִיא לָךְ מִיַּם מִצְרַיִם הַחֲלָמִישׁ: (טז) הַמַּאֲלִיכְךָ מִן הַמִּדְבָּר אֲשֶׁר לֹא-יִדְעוּן אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן עֲנֹתְךָ וּלְמַעַן נִסְתָּה לְהִיטֵבְךָ בְּאַחֲרִיתֶךָ: (יז) וְאָמַרְתָּ בְּלִבְּךָ כָּחִי וְעַצָּם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת-הַתֵּיל הַזֶּה: (יח) וְנִכְרַתְךָ אֶת-ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הִנֵּחַ לָךְ כָּח לַעֲשׂוֹת תֵּיל לְמַעַן הָקִים אֶת-בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר-נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם כְּיוֹם הַזֶּה: פ

16. בראשית פרק לז פסוק יב - כב (פרשת וישב)

(יב) וַיִּלְכוּ אֶחָיו לְרַעוֹת אֶת-צֹאן אֲבִיהֶם בְּשָׂכָם: (יג) וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל-יֹסֵף הֲלוֹא אֲחִיךָ רָעִים בְּשָׂכָם לָכֵה וְאַשְׁלַחְךָ אֲלֵיהֶם וַיֹּאמֶר לוֹ הַגִּנִּי: (יד) וַיֹּאמֶר לוֹ לֹא-נָא רְאֵה אֶת-שָׂלוֹם אֲחִיךָ וְאֶת-שָׁלוֹם הַצֹּאן וְהַשֹּׂבֵגִי דָבָר וַיִּשְׁלַחְהוּ מֵעֵמֶק חֲבֹרֹן וַיָּבֹא שִׁכְמָה: (טו) וַיִּמְצָאֵהוּ אִישׁ וְהָיָה תַּעֲהָ בַּשָּׂדֶה וַיִּשְׁאַלְהוּ הָאִישׁ לֵאמֹר מִה-תִּבְקֹשׁ: (טז) וַיֹּאמֶר אֶת-אֲחִי אֶנְכִּי מִבְּקֹשׁ הַגִּידָה-נָא לִי אֵיפֹה הֵם רָעִים: (יז) וַיֹּאמֶר הָאִישׁ נִסְעוּ מִזֶּה כִּי שְׁמַעְתִּי אֲמָרִים גְּלוּתָהּ וַיִּלְךָ יוֹסֵף אֶתֶר אֶחָיו וַיִּמְצָאֵם בְּדִתָּן: (יח) וַיִּרְאוּ אֹתוֹ מִרְחָק וּבְטָרֵם יִקְרַב אֲלֵיהֶם וַיִּתְנַפְּלוּ אֹתוֹ לְהִמִּיתוֹ: (יט) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל-אֶחָיו הִנֵּה בָּעַל הַתְּלָמוֹת הִלָּזָה בָּא: (כ) וְעַתָּה לָכֵן וְנִהְיֶה וְנִשְׁלַחְהוּ בְּאַחַד הַבָּרוֹת וְנִמְרְנוּ תִּיָּה רָעָה אֲכַלְתָּהוּ וְנִרְאָה מִה-יָהֲנוּ חַלְמָתָיו: (כא) וַיִּשְׁמַע רָאוּבֵן וַיִּצְלָהוּ מֵיָדָם וַיֹּאמֶר לֹא נִכְנְנוּ נַפְשׁ: (כב) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם רָאוּבֵן אֶל-תִּשְׁפֹּכוּ-דָם הַשְּׁלִיכוּ אֹתוֹ אֶל-הַבּוֹר הַזֶּה אֲשֶׁר בַּמִּדְבָּר וְגַד אֶל-תִּשְׁלַחְוֵי-בּוֹ לְמַעַן הַצִּיל אֹתוֹ מִיָּדָם לְהַשִּׁיבּוֹ אֶל-אָבִיו:

17. שפתי חכמים בראשית פרק לז פסוק כד אות ס (פרשת וישב)

רש"י דייק מדכתיב הבור רק ואי הוה בו דבר כגון עצים ואבנים אין זה נקרא רק, בשלמא אי היו בו נחשים ועקרבים אתי שפיר דכתיב רק, דנחשים ועקרבים דרכן ליכנס בחורין ובסדקין, והוה כאילו רק, אבל מכל מקום היו בו וילפינן גזירה שוה כתיב הכא אשר אין בו מים ובפרשת עקב כתיב (דברים ח' ט"ו) נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים, מה אין מים דנאמר להלן מיירי שיש בו נחשים ועקרבים, אף הכא מיירי שיש בו נחשים ועקרבים, (ממ"ש), ולי נראה דליכא למימר דאין בו מים לדיוקא דעצים ואבנים היו בו דמאי נפקא מינה בזה, אלא בא להורות הא שאר דברי מזיקים היו בו ואפילו הכי השליכוהו בו וק"ל, ואין להקשות כיון דנחשים ועקרבים יש בו אם כן הצלת ראובן אינה הצלה, שימיתוהו הנחשים והעקרבים, יש לומר שהם לא ידעו מזה אלא שהיו סבורין שאין בו אפילו נחשים ועקרבים, דאם לא כן איך רצו למכור אותו כיון שראו הנס שעשה לו הקדוש ברוך הוא שלא הזיקו ולא המיתו אותו, (רא"ם):